

はじめに

近年、日本の学校で学ぶ外国人児童・生徒の数が増加しています。私の住んでいる横浜市には13カ国の生徒が通っている公立小学校もあります。また文科省の調査（平成19年度）によると、全国で日本語指導が必要な外国人児童生徒の数は25,000人を超え、その伸び率も年々大きくなっています。調査結果を母語別に見ると、ポルトガル語、中国語、スペイン語の3言語が全体の7割以上を占めており、全体から見ればタイ語を母語とする児童生徒数は決して多くはありません。そのため、最近では多言語による学校の用語集や教材、副教材等が各方面で開発されていながら、タイ語については、まだあまり目にする事ができず、残念に思っておりました。たとえ人数は少なくても、それを必要としている子どもが全国各地にいることは確かですから。

このたび「かながわボランティア活動推進基金 21（ボランティア活動補助金）」および「財団法人 国際コミュニケーション基金（社会的・文化的諸活動助成）」の助成を受けまして、タイ語を母語とする児童生徒に向けた『学習語彙・用例集』の出版が実現しました。

この『学習語彙・用例集』が、タイから日本に来た児童生徒たちの学校生活の一助になれば幸いです。また、日本語を学んでいるすべてのタイ人の皆様にもタイ語を学んでいる日本人の皆様にもお使いいただけますようお願いしております。

本書は「中学・高校生の日本語支援を考える会」による発行の『用例付 学習語彙 5000語』（中国語版・スペイン語版）の語彙および例文を元に編集を進めさせていただきました。語彙および例文を快くご提供くださいました「中学・高校生の日本語支援を考える会」の代表 樋口万喜子様から心から感謝申し上げます。また、栃木県で活躍なさっています「デック学習室」の泉田スジンダ様は私共の活動を知り、グループで作成中の語彙リストを提供してくださいました。児童・生徒との学習会を開く中で数多くの語彙を抽出された「デック学習室」の皆様にも、あわせて心からお礼を申し上げます。

本書の出版にあたりましては、長期日本留学の経験を通し各方面で活躍をなさっている皆様、現在日本留学中の学生の皆様に例文作成、翻訳等でご協力をいただきました。タイ語の翻訳につきましては、監修の Tasanee Methapisit 先生、翻訳を行った学生たちをまとめてくださった Patcharaporn Kaewkitsadang 先生はじめタイ国立タマサート大学日本語学科の先生方と学生の皆様に多大なご協力をいただきました。心からお礼を申し上げますとともに皆様の今後のご活躍をお祈り申し上げます。

1人でも多くの子ども達に“わかる”ことのうれしさを感じてもらい、決して“夢”をあきらめることなく、将来に向かって歩んでほしいと願っております。

日タイを言葉で結ぶ会 ラックパーサータイ
代表 岡部 範子

คำนำ

ปัจจุบัน นักเรียนต่างชาติที่ศึกษาในโรงเรียนญี่ปุ่นมีจำนวนเพิ่มขึ้น โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบางแห่งในเมืองโยโกฮาม่าที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่ มีนักเรียนต่างชาติมากถึง 13 ชาติ จากการสำรวจของกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในปี ค.ศ. 2007 พบว่าทั่วประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนนักเรียนต่างชาติที่ต้องได้รับการสอนภาษาญี่ปุ่นกว่า 25,000 คน และมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อดูผลการสำรวจโดยแยกตามภาษาแม่ พบว่านักเรียนที่ใช้ภาษาโปรตุเกส ภาษาสเปน ภาษาจีนทั้ง 3 ภาษานี้รวมกันแล้วมีจำนวนมากกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ในปัจจุบันมีการพัฒนาแบบเรียน แบบเสริมบทเรียนหรือหนังสือรวมคำศัพท์ที่แปลหรือเขียนเป็นภาษาต่าง ๆ แต่แบบเรียนที่เป็นภาษาไทยนั้นมีน้อยมาก อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่มีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาอื่น แม้นักเรียนชาวไทยจะมีจำนวนน้อย แต่ นักเรียนชาวไทยที่ต้องการแบบเรียนดังกล่าวก็มีอยู่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ

โอกาสนี้ ทางคณะผู้จัดทำจึงได้จัดทำ "หนังสือรวมคำศัพท์พร้อมตัวอย่างประโยค ญี่ปุ่น-ไทย" สำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ การจัดทำครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมูลนิธิส่งเสริมกิจกรรมอาสาชานางาวะ 21 (ทุนสนับสนุนกิจกรรมอาสา) และมูลนิธิการสื่อสารสากล

(International Communications Foundation)(ทุนสนับสนุนกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม)

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนไทยในการเรียนที่ประเทศญี่ปุ่น และหวังว่าหนังสือเล่มนี้ยังจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ชาวไทยที่เรียนภาษาญี่ปุ่นหรือชาวไทยที่เรียนภาษาไทยด้วย

คณะผู้จัดทำได้รวบรวม คัดเลือกคำศัพท์และตัวอย่างประโยคโดยอ้างอิงจากหนังสือ "รวมคำศัพท์ 5000 คำ พร้อมตัวอย่างประโยค (ฉบับภาษาจีน-ภาษาสเปน)" ซึ่งจัดทำโดย "ชมรมส่งเสริมภาษาญี่ปุ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา" ขอขอบคุณ คุณฮิงุชิ มากิโกะ ตัวแทนชมรมส่งเสริมภาษาญี่ปุ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างยิ่งที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด ขอขอบคุณคุณสุจินดา อิชุมิตะตัวแทนชมรมห้องเรียนเด็กแห่งจังหวัดโทลิจิรวมถึงสมาชิกชมรมทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เรื่องรายการคำศัพท์และการรวบรวม คัดเลือกคำศัพท์จำนวนมากจากการสอนภาษาญี่ปุ่นแก่นักเรียน

ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ คณะผู้จัดทำได้รับความอนุเคราะห์ในการคัดเลือกตัวอย่างประโยคและการแปลเป็นภาษาไทยจากคณะผู้แปลซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในด้านต่าง ๆ และมีประสบการณ์การศึกษาในประเทศญี่ปุ่นเป็นเวลานาน รวมทั้งนักศึกษาชาวไทยที่กำลังศึกษาอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบัน ในการแปลเป็นภาษาไทยนั้น ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก คณาจารย์และนักศึกษา ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมี รศ.ทัศนีย์ เมธาพิสิฐ เป็นบรรณาธิการการแปล และ ดร.พัชรพร แก้วกษฎางค์ เป็นผู้ควบคุมประสานงาน จึงใคร่ขอขอบคุณทุกท่านจากใจจริงและขออวยพรให้ทุกท่านประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นไป

ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะให้เด็กๆ ได้รู้สึกอึดใจเวลาที่ได้เรียนรู้ ได้เข้าใจสิ่งหนึ่ง และหวังว่าพวกเขาจะไม่ละทิ้งความฝันและก้าวต่อไปอย่างมุ่งมั่นเพื่ออนาคตของตนเอง

ผู้ सम्พันธ์ด้วยภาษาไทย-ญี่ปุ่น
โอคาเบะ โนริโกะ (ตัวแทน)

この本を使う皆さまへ

1. この本の構成について

「語彙と用例文」では日本語とタイ語が上下に並んでいます。語彙数は 5000 語、そして用例文は 7000 を超えています。できる限り学校生活や教科書に用いられる表現を掲載しました。

「主要教科の用語」のページには、数学・理科・社会・英語の各教科書から抽出した語彙（約 1500 語）の読み方、漢字またはカタカナとタイ語が左右に並んでいます。

「社会（公民分野）解説」のページには、政治や経済の分野から抜粋した解説を日本語とタイ語の対訳で掲載しました。

2. 表記について

「語彙と用例文」の見出しの語彙は、表記が同じ場合、最初の欄にのみ表記します。ページが変わった場合は次のページの始めに（ ）に入れて表示しました。また、漢字の列で（ ）に入っている語彙は、常用漢字以外の漢字を含む語彙です。児童生徒が読み方について迷いそうなアルファベットや数字にも振り仮名をつけました。「私」の読み方は、常用音訓では「わたくし」ですが、「わたし」が慣用的に定着していると思われるため、本書では、振り仮名を「わたし」としました。また、固有名詞のタイ語表記は、発音をそのままタイ文字にして表記する方法で表しました。

3. 品詞について

「語彙と用例文」では、全ての用例文の中で、見出しの語彙がどの品詞として使われているかを表示しました。品詞の分類は三省堂「例解小学国語辞典」に準拠しました。品詞の表示は以下のようになっています。

名＝名詞 代＝代名詞 動＝動詞 副＝副詞 形＝形容詞（い - 形容詞）
形動＝形容動詞（な - 形容詞） 連＝連体詞 接＝接続詞 感＝感動詞

名詞や副詞に「する」をつけて動詞になる語彙には、「- する」の表示をしました。副詞の「- と」の表示は、「と」をつけて副詞になることを示しています。形容動詞は、外国語として日本語を学ぶ時に「な - 形容詞」として説明される品詞です。語彙の最後に「- だ・で・な・に」のいずれかが付いた形で使われます。

4. 用例文について

「語彙と用例文」では、見出しの語彙が実際にどのように使われるかを用例文で示しています。他の語彙とどのような形につながって文を構成するかを、あわせて学ぶことができます。本書の用例文は、普通体で書かれていますので、場面によって表現は変わります。限られた場面で使われる文には「 」を付けました。会話や指示、通知、案内などの文です。語彙の欄には漢字で書いてあり、用例文の中ではひらがなで表記されている語彙は、その用法では、ひらがなで表記される語彙です。

คำชี้แจง

1. โครงสร้างหนังสือเล่มนี้

คำศัพท์พร้อมตัวอย่างประโยค จัดเรียงโดยประโยคภาษาญี่ปุ่นอยู่ด้านบน บรรทัดถัดลงมาด้านล่างเป็นคำแปลภาษาไทย ซึ่งบรรจุคำศัพท์จำนวน 5000 คำ และตัวอย่างประโยคมากกว่า 7000 ประโยค คณะผู้จัดทำได้รวบรวมตัวอย่างประโยคที่อาจพบเห็นในตำราเรียนหรือในชีวิตประจำวันของนักเรียนให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้

คำศัพท์ที่ใช้ในการเรียน(ประมาณ 1500คำ) เป็นคำศัพท์ที่คัดเลือกจากแบบเรียนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมและภาษาอังกฤษ ในหน้าคำศัพท์ที่ใช้ในการเรียนนี้จัดเรียงโดยคำอ่าน อักษรคันจิ หรือคาตากานะอยู่ด้านซ้ายมือ และคำแปลภาษาไทยอยู่ด้านขวาถัดไป

ในหน้าคำอธิบายเรื่องสังคมจะมีคำอธิบายที่คัดเลือกจากสาขาต่างๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจโดยมีคำแปลภาษาไทยควบคู่ไปด้วย

2. การเขียนและการสะกด

กรณีที่คำศัพท์สะกดอักษรฮิรางานะเหมือนกันจะเขียนเพียงครั้งเดียว ยกเว้นกรณีที่ต้องขึ้นหน้าใหม่จะเขียนคำศัพท์นั้นอีกครั้งโดยใส่เครื่องหมายวงเล็บกำกับไว้บนหน้าถัดไป

สำหรับอักษรคันจิ คำในวงเล็บตรงช่องอักษรคันจิ หมายถึงคำนั้นมีอักษรซึ่งอยู่นอกเหนือจากอักษรคันจิที่ใช้ประจำหรือที่เรียกว่าไวยากรณ์รวมอยู่ด้วย ตัวเลขหรืออักษรภาษาอังกฤษที่อาจทำให้นักเรียนสับสนจะเขียนคำอ่านกำกับไว้ด้วย 「私」 ที่ถูกต้องอ่านว่า「わたし」 แต่ในหนังสือเล่มนี้เขียน「わたくし」 เนื่องจากเป็นคำอ่านที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้การแปลคำนามเฉพาะภาษาญี่ปุ่นจะเขียนเป็นภาษาไทยด้วยวิธีเทียบเสียงภาษาญี่ปุ่น

3. การเขียนคำไวยากรณ์

ในส่วนคำศัพท์พร้อมตัวอย่างประโยคจะมีคำย่อของคำไวยากรณ์กำกับไว้ว่าคำศัพท์นั้นทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ใดในประโยค การแบ่งประเภทคำไวยากรณ์ได้อ้างอิงเกณฑ์ของ “พจนานุกรมภาษาญี่ปุ่นสำหรับชั้นประถมศึกษา ประโยคตัวอย่างพร้อมคำอธิบาย” ของสำนักพิมพ์ชินเซไต

คำอธิบายคำย่อของคำไวยากรณ์

名 = คำนาม	代 = คำสรรพนาม	動 = คำกริยา	副 = คำวิเศษณ์
形 = คำคุณศัพท์ (คำคุณศัพท์ i)	形動 = คำกริยาคุณศัพท์ (คำคุณศัพท์ na)		
連 = คำขยายคำนาม	接 = คำสันธาน	感 = คำอุทาน	

คำนามหรือคำวิเศษณ์ซึ่งเมื่อเติม「する」 จะทำหน้าที่เป็นคำกริยาจะเขียนกำกับด้วย「-する」

คำวิเศษณ์ที่กำกับด้วย「-と」 หมายถึงเมื่อเติม「と」 จะทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์

คำกริยาคุณศัพท์ หมายถึงคำคุณศัพท์ที่ในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศเรียกว่าคำคุณศัพท์ประเภท na จะใช้ในรูป「-だ・で・な・に」 รูปใดรูปหนึ่ง

4. ตัวอย่างประโยค

ตัวอย่างประโยคในส่วนคำศัพท์พร้อมตัวอย่างประโยคจะแสดงให้เห็นว่าคำศัพท์นั้นมีวิธีใช้อย่างไร ตัวอย่างประโยคในหนังสือเล่มนี้เขียนด้วยรูปธรรมดา (Plain form) ดังนั้นรูปแบบอาจเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การใช้

สำหรับประโยคที่ใช้ในสถานการณ์เฉพาะเช่น คำสั่ง การสนทนา การนำทาง การแจ้งข่าว จะเขียนวงเล็บ 「   」 กำกับ

กรณีที่อยู่ในช่องคำศัพท์เขียนด้วยอักษรคันจิ แต่ในประโยคตัวอย่างเขียนคำศัพท์นั้นด้วยอักษรฮิรางานะ หมายถึงคำนั้นนิยมเขียนด้วยอักษรฮิรางานะเมื่อใช้ในรูปแบบและความหมายตามที่ปรากฏในประโยคตัวอย่าง